

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (128.)
w dniu 24 października 2013 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (druk senacki nr 467, druki sejmowe nr 1190 i 1747).

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 31)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Michał Seweryński)

Przewodniczący Michał Seweryński:

Witam wszystkie osoby zaproszone na dzisiejsze posiedzenie.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest ustawa o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji uchwalona przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na pięćdziesiątym pierwszym posiedzeniu 11 października 2013 r.

Proszę pana legislatora o przedstawienie pokrótce charakterystyki ustawy.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Mirosław Reszczyński:

Mirosław Reszczyński, Biuro Legislacyjne.

Szanowny Panie Przewodniczący! Panowie Senatorowie! Szanowni Goście!

Pozwolę sobie pokrótce przedstawić istotę całej ustawy. Celem przedmiotowej ustawy jest dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 czerwca 2012 r. stwierdzającego niezgodność art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o komornikach sądowych i egzekucji z art. 2 Konstytucji RP. Przepis ten w każdym przypadku umorzenia z mocy prawa postępowania egzekucyjnego przewiduje pobieranie od dłużnika opłaty stosunkowej w wysokości nie większej niż 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Kwestionowany przepis art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o komornikach powodował, że jeżeli postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na wniosek dłużnika lub na podstawie art. 823 kodeksu postępowania cywilnego, to dłużnik ponosił koszty postępowania nawet w przypadku, gdy faktyczną przyczyną umorzenia postępowania była utrata mocy przez tytuł wykonawczy. Dłużnik ponosił więc koszty postępowania egzekucyjnego, które, jak zauważył Trybunał Konstytucyjny, nie powinno być przeciw niemu prowadzone.

Trybunał Konstytucyjny negatywnie ocenił przyjętą w zaskarżonym przepisie regułę, że komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w każdym przypadku umorzenia postępowania wobec bezczynności wierzyciela po jego wcześniejszym zawieszeniu, stwierdzając, że nie znajduje ona oparcia ani w konstrukcji ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, ani w aksjologii konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zakwestionował również dolną granicę opłaty stosunkowej, wskazując brak spójności pomiędzy minimalną wysokością opłaty stosunkowej pobieranej na podstawie art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze, wynoszącą 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, a wysokością opłaty pobieranej na podstawie art. 49 ust. 1 zdanie drugie, wynoszącą 1/20 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Ze względu na różnicę w wysokości dolnego progu opłat, w wypadku niskich świadczeń, opłata należna w razie umorzenia postępowania może okazać się wyższa, niż gdyby świadczenie zostało wyegzekwowane przez komornika.

Na etapie prac senackich nad projektem ustawy realizującej wyrok Trybunału Konstytucyjnego przyjęte zostało rozwiązanie umożliwiające dłużnikom występowanie o niepobieranie opłaty albo o zwrot opłaty pobranej przez komornika, jeżeli przedstawią oni orzeczenie, które pozbawia tytuł wykonawczy wykonalności z przyczyn innych niż spełnienie przez nich świadczenia i którego nie byli w stanie przedstawić, zanim doszło do umorzenia postępowania.

Jednocześnie zaproponowano, aby w nowelizowanym przepisie art. 49 ust. 2 kwotę minimalnej opłaty obniżyć z 1/10 do 1/20 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

W trakcie prac sejmowych podzielone zostało stanowisko Senatu co do obniżenia dolnej granicy opłaty należnej komornikowi w przypadku umorzenia egzekucji na wniosek wierzyciela albo ze względu na bezczynność wierzyciela z 1/10 do 1/20 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Ponadto, uznając, iż przesłanka uchylecia postanowienia o nałożeniu opłaty albo zwrotu takiej opłaty w przypadku jej pobrania została w projekcie senackim określona zbyt wąsko, w dodawanych ust. 2a i 2b w art. 49 ustawy o komornikach wprowadzono regulacje mające na celu uwzględnienie wszystkich sytuacji mogących doprowadzić do umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 823 k.p.c. I tak: w ustawie proponuje się, o czym już była mowa, dodanie przepisu ust. 2a w art. 49, zgodnie z którym dłużnik do momentu prawomocnego zakończenia postępowania egzekucyjnego, poprzez wykorzystanie dowolnych środków przysługujących mu w toku tego postępowania, będzie mógł, składając wniosek do komornika bądź w drodze skargi na czynności komornika, spowodować uchylecie postanowienia o obciążeniu go opłatami, o których mowa w art. 49 ust. 2. Warunkiem osiągnięcia skutku w postaci uwzględnienia

takiego wniosku będzie wykazanie przez dłużnika, że orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności, zostało uchylone lub zmienione w taki sposób, iż nie nadaje się do wykonania, utraciło moc lub tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności z przyczyn innych niż zaspokojenie wierzyciela.

Po prawomocnym zakończeniu postępowania egzekucyjnego dłużnik będzie mógł wstąpić do komornika z wnioskiem o uchylenie postanowienia o obciążeniu go opłatą, a w przypadku gdy ta opłata została już pobrana – o jej zwrot. Uprawnienie takie będzie mogło być realizowane przez dłużnika w przypadku, gdy wykazanie okoliczności, o których mowa w cytowanym przeze mnie ust. 2a w art. 49, nie było możliwe przed końcem postępowania egzekucyjnego.

Proponowana ustawa w brzmieniu przyjętym przez Sejm wprowadza również trzymiesięczny termin, w którym dłużnik będzie mógł wystąpić z omawianymi przeze mnie wnioskami.

Pragnę zwrócić uwagę, że projektowana ustawa w brzmieniu, w jakim została przekazana do Senatu, wprowadza również inny czasokres, w którym dłużnik będzie mógł wystąpić z wnioskiem. Od innego momentu będzie liczony początek biegu terminu, w którym będzie można wystąpić z wnioskiem. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Michał Seweryński:

Dziękuję.

Czy pan minister chciałby zabrać głos w imieniu rządu?

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Jerzy Kozdroń:

Tak, Panie Przewodniczący.

Ja bardzo proszę szanowną komisję i pana przewodniczącego o to, ażeby pozytywnie zaopiniować uchwaloną przez Sejm ustawę. Prawdą jest, że Trybunał Konstytucyjny z racji tego, że to był wyrok zakresowy, zajmował się tylko pewnym wycinkiem ustawy i nie mógł wyłożyć całej zasady, tego, jak powinien wyglądać ten przepis w art. 49. Trybunał stwierdził niekonstytucyjność tylko w pewnym zakresie, dotyczyło to nakazu zapłaty, którego wykonalność wstrzymał sąd, a potem postępowanie w tym zakresie zostało umorzone. W związku z tym, kiedy Senat wystąpił z inicjatywą, która niejako chciała wprost przeprowadzić nowelizację, myśmy, to znaczy komisja sejmowa, Sejm, pochylił się nad tym i nie pozwolili na to, żeby rozszerzyć to zagadnienie, żeby na przyszłość... Z bólem serca muszę powiedzieć, że ten rozdział ustawy o komornikach sądowych i egzekucji jest najczęściej szatkowany przez Trybunał Konstytucyjny. Chcieliśmy już powiedzieć tak: dobrze, jeżeli już pracujemy nad tym przepisem, to zróbmy to tak dobrze, żeby przepis uwzględniał różne sytuacje. I uwzględniona została taka sytuacja... Art. 49 ust. 2 co do zasady mówi, że przy nieskutecznych egzekucjach świadczeń pieniężnych obowiązek uiszczenia opłaty egzekucyjnej obciąża dłużnika, ale w ust. 2a–2c przewidziane są wyjątki. W ust. 2a jest taki wyjątek i w ust. 2b. W ust. 2c

w istocie rzeczy mówi się o tym, że jest trzymiesięczny termin na dochodzenie zwrotu opłaty w sytuacji, kiedy dłużnik uiszczył taką opłatę nienależnie, kiedy powstała taka oto sytuacja, że wcześniej zakończono postępowanie egzekucyjne, wcześniej postępowanie egzekucyjne zostało umorzone, a dopiero później zostało rozpatrzone roszczenie główne, które wykazało de facto bezzasadność roszczenia wierzyciela, czyli powoda.

Wnosimy o to, żeby pozytywnie zaopiniować ustawę w zakresie, w jakim przyjął ją Sejm.

Przewodniczący Michał Seweryński:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Ktoś z panów chce zabrać głos w imieniu rady komorniczej?

Sekretarz Krajowej Rady Komorniczej Tomasz Piłat:

Panie Przewodniczący! Panie Ministrze! Panowie Senatorowie!

W imieniu Krajowej Rady Komorniczej dziękuję za zaproszenie. Chciałbym przedstawić krótką informację. Przede wszystkim dziękujemy za wielomiesięczny trud formułowania tych przepisów i dojście do jakiegoś wspólnego konsensusu, który w naszej ocenie jest jak najbardziej pozytywny. Jest tu jednak jeden drobiazg interpretacyjny, który jak zwykle może wynikać w praktyce. Mianowicie ust. 2a zakończony jest stwierdzeniem, że „przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio”. A w ust. 2b brakuje tego zdania, które w praktyce może okazać się bardzo cenne, ponieważ obydwa stany, jakkolwiek różne, co do zastosowania techniki, co do zastosowania rozwiązania legislacyjnego objęte są tą samą wolą ustawodawcy. Zatem propozycja Krajowej Rady Komorniczej jest taka, byśmy to krótkie zdanie, „przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio”, zawarli także na końcu ust. 2b. To taka drobna sugestia. Poza tym jesteśmy oczywiście za przyjęciem nowelizacji. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Michał Seweryński:

Dziękuję bardzo.

Panu chodziłoby o to, żeby w ust. 2b było dodane zdanie „przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio”.

Czy pan legislator chciałby się wypowiedzieć w tej sprawie?

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Mirosław Reszczyński:

Jeśli w opinii tu zgromadzonych poprawka ta będzie rozwiewała ewentualne wątpliwości, które mamy już na tym etapie, przed stosowaniem ustawy, to wprowadzenie takiego rozstrzygnięcia jest tu, moim zdaniem, zasadne, ale proszę jeszcze o ewentualne ustosunkowanie się strony rządowej.

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Jerzy Kozdroń:**

My się przychylamy do tej sugestii. I chciałbym powiedzieć, że poseł, który miał zgłosić tę poprawkę, z niewiadomych powodów jej nie zgłosił. Zgłosił poprawkę do ust. 2a, natomiast nie zgłosił do ust. 2b. My uważaliśmy, że powinna tu być równowaga, powinno to być i w jednym, i w drugim przypadku. Ale poseł tego nie zgłosił i my już nie mieliśmy wpływu na to, jak to zostanie uchwalone.

Przewodniczący Michał Seweryński:

Jasne. Dziękuję, Panie Ministrze.

Ja przejmuję tę poprawkę.

Czy panowie senatorowie zechcą się wypowiedzieć?

Dziękuję bardzo.

Najpierw poddamy pod głosowanie poprawkę polegającą na tym, żeby dopisać w art. 49 w ust. 2b zdanie „przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio”.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? (6)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Teraz poddamy pod głosowanie całą ustawę o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w wersji uchwalonej przez Sejm.

Kto z panów senatorów jest za przyjęciem ustawy? (6)

Jednogłośnie za. Dziękuję bardzo.

Komisja zaaprobowała ustawę.

Kto z panów senatorów chciałby być sprawozdawcą?

Pan senator Mamątow. Dziękuję bardzo.

Rozpatrzyliśmy sprawę.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję panu ministrowi, dziękuję panom.

(Koniec posiedzenia o godzinie 13 minut 44)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii